

Sayın Meclis Başkanım, Kıymetli Meclis Üyeleri, Değerli Basın Mensupları, Kıymetli Konuklarımız;

Hepinizi şahsım ve Yönetim Kurulumuz adına saygıyla selamlıyorum.

Geçtiğimiz Pazar günü, Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramını coşkuyla kutladık. 23 Nisan, Türkiye Büyük Millet Meclisi açılarak ülkemizde parlamenter demokrasi yolunda önemli bir adım atıldığı, egemenliğin kayıtsız şartsız millete teslim edildiği, anıtsal bir gelişmeyi temsil etmektedir.

23 Nisan 1920 günü TBMM'nin açılması ile milli irade düşüncesi uygulama alanı bulmuştur. Kudret ve kuvvetin asıl kaynağı olan Türk Milletine müracaat etmek, en üstün norm olmuştur.

Ülke olarak gelecek ay milletvekilliği ve Cumhurbaşkanlığı seçimi için sandık başına gideceğiz. 14 Mayıs'ta yüce milletimizin iradesiyle Meclis'te yasama ve yürütmenin yeni dönemi şekillenecek. Seçimin demokrasiye yaraşır, barışçıl ve güvenli koşullarda, huzurla gerçekleşmesini temenni ediyor, ülkemize ve milletimize hayırlı olmasını diliyorum.

Sayın meclis başkanı, kıymetli meclis üyeleri;

Ulu önder Atatürk, milletin refahını ve mutluluğunu artırmayı, yine milletin kurduğu devletin ve hükümet teşkilatının görevi olarak tayin eder. Demıştır ki: "Hükümetin iki hedefi vardır. Biri milletin korunması, ikincisi milletin refahını temin etmek." Milletin refahının temin edilmesi ise, ekonominin kalkınma istikametinde olmasına bağlıdır. Nitekim Atamız;

"Tarih, milletlerin yükseliş ve çöküş sebeplerini ararken birçok siyasî, askerî, toplumsal sebepler bulmakta ve saymaktadır. Şüphesiz ki, bütün bu sebepler, toplumsal olaylarda rol oynarlar. Fakat bir milletin doğrudan doğruya yaşamıyla, yükselişiyle ilişkili ve ilgili olan, milletin ekonomisidir. Yeni Türkiye'mizi lâyük olduğu düzeye erdirtirebilmek için, kesinlikle ekonomimize birinci derecede önem vermek zorundayız. Çünkü zamanımız tamamen bir ekonomi döneminden başka bir şey değildir" diyerek, ekonomik gelişmenin milletin yaşamındaki belirleyiciliğine vurgu yapmıştır.

Cumhuriyetin ikinci yüzyılına girerken, ülkemizin kalkınma hedeflerine ulaşmak için gidecek çok yol, yapılacak çok iş var.

-Yeni yasama ve yürütme döneminde, yüce milletimizin mutluluğunu ve refahını gözeten, uzun vadeli, insan ve doğa merkezli politikaların hayata geçirilmesi,

-Sadakatin değil liyakatin önceliklendirildiği bir bürokrasi anlayışının hâkim olması,

-Evrensel hukuk kurallarının işlediği, ileri ve nitelikli eğitimin, hızlı ve etkin adalet mekanizmasının mevcut olduğu, yüksek katma değer üreten, gelişmiş bir ülkeye dönüşmemiz, en önemli beklentilerimiz arasındadır.

Sayın meclis başkanı, kıymetli meclis üyeleri;

Ekonomik kalkınma, ülke kaynaklarının en verimli üretim alanlarına tahsis edilmesiyle sağlanır. Hep sanayileşmeden bahsediyoruz. Fakat nasıl bir sanayileşme? Eskinin ağır sanayi üretimi, yerini giderek daha esnek ve temiz üretim süreçlerine bırakıyor. Emek yoğun sanayiler daha teknoloji yoğun üretim süreçleri ile yer değiştiriyor. Teknoloji yoğunluğu arttıkça, katma değer artıyor.

Katma değeri yüksek ürünlerin imalatını artıramazsak, hep dışarıya borçlu kalırız. İhracatımız artsa bile, ithalatımızı finanse edemeyiz. Yoksullaştıran büyüme yaşarız. Nitekim dış ticaret hadlerinde aleyhimize olan tablo, 2020 yılının son çeyreğinden beri bu durumu gösteriyor.

Büyüyoruz, 10 çeyrek üst üste pozitif büyüme rakamlarına ulaşmayı başardık. Ancak borçlanarak büyüyoruz. O halde pozitif büyüme rakamlarına ulaşmak tek başına yeterli bir gösterge değil. İhracat artışları kaydetmemiz çok sevindirici, ancak daha fazlasını ithalata harcadığımız sürece bu da yeterli değil.

Toplum refahını arttıracak bir büyümeyi hedeflememiz gerekiyor. Bu ise; daha nitelikli, istihdam yaratan, çağımızın gereklerini karşılayan bir üretim yapısının ülkemizde tesis edilmesiyle mümkün olacaktır.

Güncel, yeni ve ileri olanı yakalamak durumundayız. Günümüz dünyasının ekonomik gereklerini kavramak ve ülkemizde hayata geçirmek durumundayız. Kaynakları daha verimli alanlara, daha kapsayıcı şekilde dağıtmamız gerekiyor.

Sayın meclis başkanı, kıymetli meclis üyeleri;

Bildiğiniz gibi, ülkemiz ekonomik ve sosyal olarak zor bir dönemden geçiyor. 2018'deki kur şokunun ardından Covid krizi yaşadık. Rusya-Ukrayna savaşı ekonomileri olumsuz etkiliyor. Dünyada ve ülkemizde yüksek enflasyon süreci devam ediyor. Ve yakın tarihte depremlerin insani ve ekonomik kayıplarıyla sarsıldık. Maalesef hepsini kısa bir zaman diliminde art arda yaşadık.

Bu silsilenin ardından geldiğimiz noktada, ekonomide risk algısının ve belirsizliklerin yüksek olması ve finansal istikrar göstergelerinin zayıflaması, kalkınma sürecimizi sekteye uğratıyor.

Şu an ekonomideki en büyük problemimiz olan enflasyon halen oldukça yüksek seviyede. Yıllık enflasyon baz etkisi ile düşme eğiliminde olsa da aylık enflasyon 51 aydır artıyor. Her geçen gün hane halkının satın alma gücü azalırken hayat şartları zorlaşıyor. Reel sektörün kararlarında belirsizlik yaratıyor.

Yüksek enflasyon ortamında tüketim harcamaları artarken ithalat da çok yüksek düzeylerde gerçekleşiyor ve dış ticaret açığımız artıyor.

Enflasyonun çözümü, güven veren ekonomi politikası ve beklentilerin etkin bir şekilde yönetilmesi ile mümkündür. Doğru zamanda doğru hamlelerle kararlı duruş bu sorununu çözecektir. Bu kalıcı çözüme bir an önce ulaşmamız gerekiyor.

Kronik hastalığımız olan cari işlemler açığımız yapısal bir sorun olmaya devam ediyor. Son 10 yılın zirvesinde olan bir cari açık rakamı var. Cari açık yani döviz talebi aylık 8,78 milyar dolar, 12 aylık cari işlemler açığı ise 55,36 milyar dolar seviyesine ulaştı. Ocak-Şubat döneminde hem dış ticaret açığı hem de cari açık, bir önceki yılın Ocak-Şubat dönemine göre %54 arttı.

Ülkemize özgü; tasarruf yetersizliği, yüksek düzeyde tüketim, ihracatta ithalat payının yüksek olması, enerji tüketiminde dışa bağımlılık gibi yapısal sebepler, cari dengeyi bozmaya devam ediyor.

Kur artışı ihracat talebini arttırarak ihracatçı açısından bir avantaj sağlıyor. Lakin kurların enflasyona geçiş etkisi, maliyet artışı ile bu avantajı ortan kaldırıyor. Diğer taraftan yüksek kur seviyesinde ithalat talebimiz azalmıyor. Üretim yapımız buna müsaade etmiyor. İthal ettiğimiz malların %80'i hammadde ve ara malı. Bunların çoğunun esnekliği düşük ve üretmek için satın almaya mecbur olduğumuz girdiler.

Cari açık sorunumuzu ortadan kaldırmak için;

- Tasarruflarımızı arttırmamız gerekiyor. Ki bunu gerçekleştirmek için de enflasyonu düşürmeye öncelikli olarak odaklanmalıyız.

- Ülkemizin ithalat ve ihracat yapısının değişmesi gerekiyor. Yenilenebilir enerji alanındaki başarılı gelişimimizi sürdürmemiz enerjide dışa bağımlılığı azaltmak adına çok önemli. Diğer üretim girdilerinde de yerli payını artırmalıyız.

- Cari açığın en önemli nedenlerinden bir diğeri, yüksek teknolojlili ürün ithalatından ortaya çıkan açıktır. Üretimde ve ihracatımızda yüksek ve orta-yüksek teknoloji ürünlerin payını önemli ölçüde arttırmamız gerekiyor. Bunun için de, uzun vadeli ve ileri görüşlü politikalara, iyi dizayn edilmiş teşviklere ihtiyacımız var.

- Ülkemizde üretimin itici gücü KOBİ'lerdir. KOBİ'lere yönelik desteklerin artırılması yine önemli bir husustur. İhracatçı imalatın tabana yayılmasını, ülkemizin bir ucundan diğer ucuna gelişmesini sağlayacak etkili KOBİ destek mekanizmalarına ihtiyacımız var.

Sayın meclis başkanı, kıymetli meclis üyeleri;

Kalkınma sürecimizde, gücümüze güç katan unsurlarımız var. En zorlu koşullarda dahi üretime devam etmeye azmetmiş, vatansever üreticilerimiz var. Dinamik bir genç nüfusumuz var.

Diğer taraftan son dönemde yoğunlaşan ekonomik sıkıntıların yansımalarını kaçınılmaz olarak yaşıyoruz. Sahip olduğumuz bu gücün hakkını veremiyoruz, potansiyelimizi kullanamıyoruz.

Nitekim açıklanan son sanayi üretim verilerindeki gerileme, üreticiler açısından zorlaşan koşulları yansıtıyor. Gayri safi sabit sermaye oluşumu ve makine-teçhizat yatırımları zayıf bir görünüm sergiliyor. Finansmana erişimde ağırlaşan koşulların devam etmesi halinde, sanayi üretimi göstergelerinin daha da bozulması kaçınılmazdır.

Yabancıların ülkemizde gayrimenkul edinimleri dışında, doğrudan yabancı sermaye yatırımlarını ülkemize çekemiyoruz.

En değerli kaynağımız olan insan gücüne baktığımızda, gençlerimiz başta olmak üzere, insanlarımızın işsizlik ve geçinme zorluğu ile karşı karşıya olduğunu görüyoruz. Bu durum ne yazık ki önemli sayıda vatandaşımızın diğer ülkelere gitmesine neden oluyor. Ben bugün biraz da beyin göçünden bahsetmek istiyorum.

TÜİK verilerine göre 2019, 2020 ve 2021 yıllarında ülkemizden 300 bin üzerinde vatandaşımız diğer ülkelere göç etti. Bunların çok önemli bir kısmı, hayatının en üretken döneminde olan 15-64 yaş arasındaki kişilerden oluşurken, beşte biri kadarı da 15-24 yaş arasındaki genç nüfustan oluşuyor.

Yüksek işsizlik oranları, hayat pahalılığı, geçim kaygısı, kendi öz vatanlarında makul bir hayat yaşama yönündeki ümitlerini azaltıyor ve ne yazık ki gençlerimizin bir kısmı gidiyor. Üniversite mezunu genç nüfusumuzda ciddi işsizlik problemi var. Gençlerimize yetiştikleri alanlarda iş imkânları oluşturmalıyız. Geçim sıkıntısı çekmeyecekleri ücretler sağlamalıyız.

Yakın bir tarihte, beyin göçü üzerine yayımlanan kıymetli bir çalışmada, Türkiye'den giden 12 bin akademisyenin bugün yurtdışında bilim ürettiği belirtiliyor. Hekimlerimiz de artan bir grafikte yurt dışına göç ediyor. Uzun yıllarını mesleklerini öğrenmeye vakfetmiş, eğitimlerine önemli maliyetler sarf edilerek profesyonel düzeye ulaşmış nitelikli insanlarımızı, beşeri sermayemizi diğer ülkelere kaptırıyoruz. Hazır yetişmiş meslek profesyonellerimize Avrupa ülkeleri, Amerika kapılarını açıyor, bu sayede verimlilik artışı yakalıyorlar. Asıl bizim kendi ülkemizde beşeri sermayemizi

yükseltmemiz gerekirken, yetişmiş insanlarımızın gitmesi, yani akıl gücümüzün göçü, potansiyel verimlilik kazanımlarımızı azaltıyor. Akılımızı, akıllı gençlerimizi kaybediyoruz.

Beyin göçünü beyin gücüne çevirmemiz gerekiyor. Günümüzde birtakım ülkeler diasporalarıyla yani yurt dışındaki vatandaşları aracılığıyla kalkınmalarında ciddi farklar yaratmaya başladılar. Çin ve Hindistan gibi son yıllarda bilgi ve teknoloji yoğun mal ve hizmet üretiminde ön planda olan ülkeler Türkiye ekonomisi açısından bir örnek olabilir.

Söz konusu ülkeler bu başarı için "Diaspora seçeneğini" etkin bir şekilde kullanıyorlar. Diaspora seçeneğinde, beyin göçünde farklı bir yaklaşım ortaya çıkmakta, fiziksel anlamda ülkelerini terk etmeksizin, fikirsel anlamda anavatanlarına katkı sağlamaktadırlar. Göçmenlerin anavatanı ile olan ilişkilerinin artması, göç edilen ülkede kazanılan bilgi, beceri ve deneyimlerin aktarılmasıyla göç veren ülkelerin ekonomik gelişmesine önemli katkılar sağlayacaktır. Göç veren ülkelerin vatandaşları geriye dönmeler bile, yaşadıkları ülke ile kendi ülkeleri arasında ticaret, iş, teknoloji transferi, akademik işbirliği gibi çeşitli ağlar yoluyla katkılar yapacaklardır.

Sayın meclis başkanı, kıymetli meclis üyeleri;

Almanya'da bugün 1 milyondan fazla nitelikli çalışan açığı var. Bu açığın 2030 yılına kadar 3 milyon kişiye ulaşacağı tahmin ediliyor. Alman hükümeti Nitelikli İşçi Göçmen Yasası gibi, eğitilmiş insanların ülkeye gidişini cezbedecek uygulamalarla bu açığı kapatmayı hedefliyor. Bunun önemli bir kısmını da ülkemizden giden nitelikli insanlarımızla sağlamakta.

Bu noktada, Almanya'nın ve ülkemizin bazı göstergelerine karşılaştırmalı olarak bakalım istiyorum. 2020 yılı verileriyle her iki ülkenin nüfusu da yaklaşık 83 milyon kişi civarında. Yükseköğrenim gören kişi sayısı Almanya'da 3 milyon 280 bin kadarken, Türkiye'de bu sayı 8 milyon civarında. Aynı yılda Almanya'da işsizlik oranı yüzde 3,7 iken, Türkiye'de yüzde 13'ün üzerindeydi. Genç işsizliği oranı Almanya'da yüzde 7 iken, ülkemizde yüzde 25'in üzerindeydi.

Görüyoruz ki, ülkemizde gençlerimiz iş beğenmemekten daha ziyade, iş bulamadığından ya da rahat yaşayacakları bir ücrete ulaşamadığından ülkeyi terk ediyorlar.

Bu noktada, daha fazla istihdam yaratmanın ve daha yüksek ücretli iş imkânları oluşturulmasının önemini vurgulamak istiyorum. Bunun yanında, eğitim-öğretim planlamalarının da işgücü piyasasındaki ihtiyaçlar göz önüne alarak hazırlanması gerekiyor.

Ülkemizde her şehirde en az bir üniversite olması, eğitimde fırsat eşitliği anlamında önemli bir gelişmedir. Üniversiteler bulunduğu kentlerde sosyal dönüşümün sağlanmasında çok önemli katkılar sağlamaktadır. Diğer taraftan üniversitelerdeki nüfus yoğunluğu ise eğitim kalitesini önemli ölçüde azaltmaktadır. Ülkemizde, akademik personel başına düşen öğrenci sayısı Almanya'dan iki kat fazla. Ülkemizde daha fazla sayıda öğrenciye daha düşük oranda öğretim üyesiyle üniversite öğretimi sağlıyoruz.

8 milyona yaklaşan üniversitedeki öğrenci sayısı ile övünmek yerine, eğitimin kalitesinin artmasını sağlamalıyız.

Diğer taraftan herkesin üniversite okumasına gerek olmadığını düşünüyorum. Sınav başarısına göre en üst dilimde yer alan öğrencilerin üniversitede eğitim alması, geri kalan gençlerimizin özellikle teknik okullara, meslek liseleri ve meslek yüksekokullarına ilgisinin artırılması, bahsettiğimiz sorunların çözümüne katkı sağlayacaktır.

Yarınlarımızın teminatı olan gençlerimizin içinde önemli bir kesimin atıl kalması, her anlamda büyük bir ziyandır.

Uzun vadeli, güvenilir, sürdürülebilirlik ve verimlilik odaklı, insan merkezli politikalar; aziz ülkemizi, aziz insanımızı layık olduğu sosyal ve ekonomik kalkınmışlık düzeyine taşıyacaktır.

Kahramanmaraş ve Hatay depremlerinde, hatalı yapılaşmanın yol açtığı kahredici insan kayıplarını yaşadık. Hep taze kalacak olan bu toplumsal acımız, bizlere liyakatin, kalitenin, denetimin, adaletin önemini çok travmatik bir biçimde hatırlattı. Ekonomik zorluklar, bizlere yetkin ve bağımsız kurumların ne kadar gerekli olduğunu gösterdi.

Gençlerimize, gelecek nesillere daha yaşanası bir ülke bırakmalıyız. Ve her zaman ümitvar olmalıyız. Biz büyük bir ulusuz, güçlü bir ülkeyiz. Birlikte çalışarak, birlikte üreterek her türlü sorunun üstesinden gelebiliriz.

Bu duygu ve düşüncelerle konuşmama burada son verirken, yaklaşan 1 Mayıs Emek ve Dayanışma gününü kutluyor, hepinizi sevgi ve saygılarımla selamlıyorum.